

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ ІЗ ЦІННИМИ ПАПЕРАМИ
ВЛАСНОЇ ЕМІСІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИORGANIZATION OF ACCOUNTING FOR OPERATIONS
OF OWN SECURITIES ISSUANCE: THEORETICAL ASPECTS

УДК 330.3

Мельник О.В.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та обліку Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Побережна Н.М.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та обліку Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Стригуль Л.С.

к.е.н., доцент, доцент кафедри економічного аналізу та обліку Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

У статті досліджено особливості організації операцій з обліку цінних паперів власної емісії, їх класифікація, первинне розміщення та викуп, а також розглянуто документальне оформлення операцій із цінними паперами. Важливим об'єктом в організації обліку операцій із цінними паперами є облікова політика підприємства. Для повного відображення всіх операцій із цінними паперами в обліку і фінансовій звітності доцільно виділити такі складники: економічно обґрунтована класифікація цінних паперів; порядок емісії та відображення витрат, пов'язаних з емісією; своєчасне та повне документування емісії та обігу цінних паперів; методи оцінки і відображення цінних паперів на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності підприємства; визначення терміну утримання цінних паперів; методичні рекомендації щодо проведення інвентаризації цінних паперів; методичні підходи до обліку доходів і витрат за операціями із цінними паперами.

Ключові слова: фінансова інвестиція, емісія, цінні папери, акції, облигації.

В статье исследованы особенности организации операций по учету ценных бумаг

собственной эмиссии, их классификация, первичное размещение и выкуп, а также рассмотрено документальное оформление операций с ценными бумагами. Важным объектом в организации учета операций с ценными бумагами является учетная политика предприятия. Для полного отражения всех операций с ценными бумагами в учете и финансовой отчетности предприятия целесообразно выделить следующие составляющие: экономически обоснованная классификация ценных бумаг; порядок эмиссии и отражения расходов, связанных с эмиссией; своевременное и полное документальное оформление эмиссии и обращения ценных бумаг; методы оценки и отражения ценных бумаг на счетах бухгалтерского учета и в финансовой отчетности предприятия; определение срока удержания ценных бумаг; методические рекомендации по проведению инвентаризации ценных бумаг; методические подходы к учету доходов и расходов по операциям с ценными бумагами.

Ключевые слова: финансовая инвестиция, эмиссия, ценные бумаги, акции, облигации.

The article deals with the peculiarities of the organization of operations for the accounting of own emission securities issuance, their classification, initial placement and redemption, as well as documenting the transactions with securities issuance. The organization of accounting for securities issuance transactions covers the process from the initial registration of economic information to the reporting. An important objective in accounting for securities issuance transactions is the accounting policy of the enterprise. It is advisable to distinguish the following components: economically justified classification of securities; the procedure for issuing and displaying the costs associated with the issue; timely and complete documentation of the issuance and circulation of securities; methods of valuation and reflection of securities in the accounts of the company and in the financial statements; determination of the term of securities holding; methodical recommendations for the inventory; methodical approaches to accounting of incomes and expenses on operations with securities. The basis of accounting for financial investments is an economically justified classification, which, by the term of investment, divides financial investments into current, long-term and indefinite. The term of investment of securities issuances on their rating. All current financial investments are carried at fair value at the balance sheet date. In practice, it is identified with the market value of investments. The value of investments at the date of the balance sheet is different from the initial valuation. Financial investments, the fair value of which can not be reliably determined, are stated at the balance sheet date at their cost, taking into account the decrease in the value of the investment. The cost of a financial investment may be higher or lower than fair value. In this case, financial investments are subject to overestimation. The estimation of perpetual financial investments depends on the type of securities and on the level of influence of the investor on the operational and financial activity of the enterprise. The companies must necessarily check and document the availability of financial investments, determine their compliance with the criteria established in the National accounting position. An important task of organizing accounting for securities issuance transactions is the organization of their primary, current and final records. The reflection in the accounting of transactions from the initial placement of securities issuance is regulated by the norms of the Tax Code of Ukraine.

Key words: financial investment, issue, securities issuance, stocks, bonds.

Постановка проблеми. Розвиток бізнесу неможливий без залучення фінансових ресурсів. Важливим джерелом фінансування капіталовкладень для суб'єктів підприємницької діяльності й однією з найважливіших частин економіки будь-якої країни світу є ринок цінних паперів. Операції із цінними паперами є найбільш поширеним елементом інвестиційної діяльності підприємств.

Інвестування вільних коштів у фінансові інструменти передбачає різні цілі, головними з яких є: одержання в майбутньому доходу, перетворення вільних заощаджень на високоліквідні цінні папери, контроль над підприємством-емітентом тощо.

Залучення додаткового оборотного капіталу на підприємство шляхом емісії цінних паперів вима-

гає отримання повної та об'єктивної інформації про інвестиційні процеси в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності, що неможливо без належно організованого обліку операцій із цінними паперами.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні аспекти організації та обліку цінних паперів розглянуто в працях таких учених, як: М.Т. Білуха, Ф.Ф. Бутинець, М.І. Бондар, С.Ф. Голов, О.О. Гончаренко, Я.В. Голубка, М.П. Денисенко, І.А. Дерун, В.І. Єфріменко, В.С. Здреник, А.Г. Загородній, Р.П. Качур, Я.Д. Крупка, О.П. Левченко, Є.Б. Пономаренко, О.В. Сагова та ін. Але, незважаючи на велику кількість наукових досліджень, питання процесу організації обліку фінансових інвестицій на підприємстві й досі є актуальним.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження та узагальнення особливостей організації обліку операцій із цінними паперами власної емісії, забезпечення об'єктивної оцінки, своєчасного реєстрування та повного відображення в облікових регістрах операцій, пов'язаних із цінними паперами, узагальнення інформації про такі операції у звітності для отримання достовірної інформації зацікавленими особами з урахуванням сучасних економічних умов, що постійно змінюються.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до чинного законодавства України, фінансова інвестиція – це господарська операція з придбання корпоративних прав, цінних паперів, деривативів та інших фінансових інструментів. Основою фінансових інструментів є цінні папери.

Документ вважається цінним папером, якщо, відповідно до законодавства, він може бути самостійним об'єктом прав, тобто цінні папери залежно від виду засвідчують наявність певних правовідносин.

Відповідно до Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» [1], цінним папером є документ установленої форми з відповідними реквізитами, що посвідчує грошове або інше майнове право, визначає взаємовідносини емітента цінного папера (особи, яка видала цінний папір) й особи, що має права на цінний папір, та передбачає виконання зобов'язань за таким цінним папером, а також можливість передачі прав на цінний папір та прав за цінним папером іншим особам.

Цінні папери послідовно переходять з одного стану в інший, змінюють своє утримання. Спочатку це бланки, які, крім того, що повинні бути суворого обліку, нічого не відображають. Із моменту оформлення цінний папір стає документом, що закріплює права або зобов'язання власника.

Цінний папір має бути складений у визначеній законом формі й мати всі необхідні реквізити, перелік яких щодо конкретних видів цінних паперів установлюється законодавством. Однією з головних ознак цінного паперу є те, що в ньому мають бути чітко засвідчені права володіння або відносини позики чи визначені ті юридичні можливості, на здійснення яких має право законний володар цінного паперу (одержання доходу у вигляді дивідендів або процентів чи певного майна).

Законом України «Про цінні папери та фондовий ринок» визначено, що емісія – це установлена законодавством послідовність дій емітента щодо випуску та розміщення емісійних цінних паперів [2].

Важливим об'єктом в організації обліку операцій із цінними паперами є облікова політика підприємства. Як правило, відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку, в обліковій політиці прийнято розкривати особливості обліку цінних паперів, порядок їх оцінки та виплати доходів за

ними. Для повного відображення всіх операцій із цінними паперами в обліку і фінансовій звітності підприємств доцільно виділити такі основні складові облікової політики у сфері цінних паперів:

- економічно обґрунтована класифікація цінних паперів;
- порядок емісії та відображення витрат, пов'язаних з емісією;
- своєчасне та повне документування емісії та обігу цінних паперів;
- методи оцінки і відображення цінних паперів на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності підприємства;
- визначення терміну утримання цінних паперів;
- методичні рекомендації щодо проведення інвентаризації цінних паперів;
- методичні підходи до обліку доходів і витрат за операціями із цінними паперами.

Основою організації обліку фінансових інвестицій є економічно обґрунтована класифікація, яка полягає, передусім, у спроможності інвестором реалізувати свою стратегію на фінансовому ринку. Фінансові інвестиції за строком інвестування коштів поділяються на поточні (короткострокові), довгострокові й безстрокові. До поточних і довгострокових інвестицій належать боргові цінні папери (купонні й процентні облигації, ощадні, депозитні сертифікати, векселі тощо), до безстрокових – акції та фінансові інвестиції за методом участі в капіталі асоційованих або дочірніх підприємств [3].

Здійснювати емісію цінних паперів підприємств мають право виключно юридичні особи. Рішення про випуск акцій оформляється протоколом, який повинен містити дані, достатні для забезпечення обсягу прав власників цих паперів. Зокрема, у протоколі зазначають мету випуску, види акцій, їхню номінальну вартість, порядок виплати дивідендів, порядок розміщення й викупу акцій тощо. Емітент і посадові особи органів управління емітента, на яких статутом або внутрішнім документом емітента покладено обов'язок відповідати за повноту та достовірність інформації, що є вказаних документах, несуть відповідальність за виконання цих зобов'язань згідно із законодавством [4].

Випуск облигацій для емітентів ускладнений значною зарегульованістю емісії та обігу, складною системою розкриття інформації та фіскальним характером діяльності Національної комісії із цінних паперів та фондового ринку, що значно збільшує затрати на обслуговування випуску та нівелює можливий позитивний ефект.

Вибрана емітентом форма випуску цінних паперів фіксується в протоколі про випуск і в спеціальному документі – проспекті емісії або меморандумі про випуск цінних паперів. Проспект підписують керівник і головний бухгалтер емітента. Вони ж відповідають за достовірність інформації.

Випуск акцій акціонерним товариством здійснюється у розмірі його статутного капіталу. Додатковий випуск акцій можливий лише в тому разі, коли всі раніше випущені акції оплачені за вартістю, не нижчою від номінальної.

Для інвесторів відображення в обліку операцій із первинного розміщення цінних паперів регулюються нормами Податкового кодексу України. Розміщення цінних паперів може проводитися безпосередньо емітентом або андеррайтером (юридичною особою, що виконує операції з розміщення цінних паперів на основі угоди з емітентом). За формами розміщення буває закрите (приватне) та відкрите (публічне).

Публічне (відкрите) розміщення цінних паперів являє собою їх відчуження на підставі опублікування в засобах масової інформації або оголошення будь-яким іншим способом повідомлення про продаж цінних паперів, зверненого до заздалегідь невизначеної кількості людей.

Приватне (закрите) розміщення цінних паперів являє собою розміщення цінних паперів із безпосередньою пропозицією заздалегідь визначеному колу осіб, кількість яких не перевищує 100 осіб.

Облігації розміщуються тільки після повної сплати статутного капіталу. Юридична особа має право розміщувати відсоткові та дисконтні облігації на суму, яка не перевищує трикратний розмір власного капіталу або розмір забезпечення, що надається їй із цією метою третіми особами. Не допускається розміщення облігацій підприємств для формування і поповнення статутного капіталу емітента, а також покриття збитків.

Одним із головних етапів організації обліку фінансових інвестицій є їхня оцінка. Оцінка фінансових інвестицій на дату балансу залежить від того, терміновою чи безстроковою є інвестиція.

Безстрокові цінні папери (наприклад, акції) не мають установленого строку погашення чи мають строк погашення понад 10 років із моменту їх емісії (видачі) або, згідно з умовами емісії, передбачають право емітента приймати одноособове рішення про продовження строку погашення (ліквідації) таких цінних паперів незалежно від загального строку дії таких цінних паперів.

Термінові цінні папери (як правило, цінні папери, що опосередковують відносини позики: облігації, векселі, казначейські зобов'язання та ін.), своєю чергою, поділяються на:

- короткострокові – до 1 року;
- середньострокові – від 1 до 5 років;
- довгострокові – від 5 до 10 і більше років.

Дострокове погашення облігацій за вимогою їхніх власників дозволяється, коли така можливість передбачена проспектом емісії, яким визначені порядок встановлення ціни дострокового погашення облігацій і строк, у який облігації можуть бути пред'явлені для дострокового погашення.

Згідно з П(С)БО 12, усі поточні фінансові інвестиції на дату балансу відображають за справедливою вартістю, тобто сумою, за якою можна здійснити обмін активу або сплатити зобов'язання внаслідок операції між поінформованими, зацікавленими і незалежними сторонами. На практиці її ототожнюють із ринковою вартістю інвестицій.

Вартість інвестицій на дату складання балансу відрізняється від первісної їхньої оцінки. Фінансові інвестиції, справедливую вартість яких достовірно визначити неможливо, відображаються на дату балансу за їхньою собівартістю з урахуванням зменшення корисності інвестиції [5]. Собівартість фінансової інвестиції може бути вищою або нижчою за справедливую вартість. У цьому разі фінансові інвестиції підлягають переоцінюванню. Якщо підприємство є власником акціонерних капіталів кількох інших товариств, такі акції розглядають як інвестиційний портфель термінових цінних паперів; якщо воно володіє поточними борговими зобов'язаннями, – як портфель боргових зобов'язань. Мірою зміни ринкової вартості переоцінюванню підлягає портфель, а не окрема інвестиція.

Оцінка безстрокових фінансових інвестицій залежить від різновиду цінних паперів, що формують інвестиційний портфель, а також від рівня впливу інвестора на операційну й фінансову діяльність підприємства.

Акціонерне товариство за рішенням загальних зборів має право викупити в акціонерів акції за згодою власників цих акцій. Порядок реалізації цього права визначається у статуті товариства, у наказі про облікову політику або рішенням загальних зборів [6].

Рішенням загальних зборів обов'язково визначаються: порядок викупу, що включає максимальну кількість, тип або клас акцій, що викупуються; термін викупу; ціна викупу (або порядок її визначення); дії суспільства щодо викуплених акцій (їх анулювання або продаж).

Термін викупу включає строк прийняття письмових пропозицій акціонерів про продаж акцій та строк сплати їхньої вартості. Термін викупу акцій не може перевищувати один рік.

Ціна викупу акцій не може бути менше їхньої ринкової вартості, яка визначається на підставі незалежної оцінки, проведеної відповідно до законодавства про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність. Оплата акцій здійснюється у грошовій формі.

Товариство зобов'язане викуповувати акції у кожного акціонера, який приймає пропозицію про викуп акцій, за ціною, визначеною рішенням загальних зборів.

У разі якщо загальними зборами прийнято рішення про пропорційний викуп акцій, товариство надсилає кожному акціонеру повідомлення про кількість акцій, що викуповуються, їхню ціну

та строк викупу. Для товариства з кількістю акціонерів – власників простих акцій понад 1 000 осіб приймання пропозицій акціонерів про продаж товариству акцій здійснюється протягом не менше 30-денного терміну з дати відправлення акціонерам зазначеного повідомлення.

Викуплені акціонерним товариством акції не враховуються під час розподілу прибутку, голосування та визначення кворуму загальних зборів. Товариство зобов'язане протягом року з моменту викупу продати викуплені акції або анулювати їх відповідно до рішення загальних зборів, яким було передбачено викуп товариством власних акцій [6].

Акціонерне товариство не має права приймати рішення про викуп акцій, якщо: на дату викупу акцій товариство має зобов'язання з обов'язкового викупу акцій; суспільство неплатоспроможне або стане таким у разі викупу акцій; власний капітал товариства менше суми його зареєстрованого (пайового) капіталу, резервного капіталу та розміру перевищення ліквідаційної вартості привілейованих акцій над їх номінальною вартістю або стане менше в разі викупу акцій [6].

Акціонерне товариство не має права викуповувати розміщені їм прості акції до повної сплати поточних дивідендів за привілейованими акціями, а також не має права приймати рішення, що передбачають викуп акцій без їх анулювання, якщо після викупу частина акцій товариства, що обертаються, стане менше 80% статутного капіталу [6].

Відповідно до Наказу Мініфіну «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань» від 02.09.2014 № 879, товариства повинні обов'язково перевіряти і документально підтверджувати наявність таких специфічних активів, як фінансові інвестиції, визначати їх відповідність критеріям, установленим у НП(С)БО. Особливу увагу слід приділяти відображенню в балансі фінансових інвестицій (активів), що підтверджують формування статутних капіталів підприємств. Для відображення результатів інвентаризації фінансових інвестицій слід застосовувати форми документів, а саме акт інвентаризації наявності фінансових інвестицій. В акті інвентаризації повинно бути вказано: назву фінансової інвестиції (акції, облігації, частки (паї), вкладення у статутний капітал тощо), назву цінних паперів, якими оформлені фінансові інвестиції, дату і термін вкладу, номер і серію цінних паперів, назву документа, що підтверджує фінансові інвестиції (засновницький договір, інші угоди, виписки банків, накладні на передачу устаткування тощо), суму, вид вкладу. Також в акті визначають підсумки (результати) інвентаризації фінансових інвестицій – надлишки або нестачу.

У разі виявлення під час інвентаризації нестачі або надлишку комісія з'ясовує обставини їх виникнення та наводить пояснення причин, унаслідок

яких вони виникли, у загальному порядку.

Немаловажним завданням організації обліку операцій із цінними паперами є організація їх первинного, поточного та підсумкового обліку.

Підставою для здійснення записів в облікових регістрах щодо операцій придбання або продажу цінних паперів є касові ордери (придбання фінансових інвестицій за готівку), платіжне доручення, виписка банку з поточного рахунка (придбання фінансових інвестицій за безготівковим розрахунком). Під час придбання фінансових інвестицій за матеріальні та нематеріальні цінності підставою для здійснення відповідних записів в обліку є документи, що засвідчують факт передачі визначених умовами договору цінностей (акт приймання-передачі об'єктів основних засобів, видаткова накладна тощо). Підставою для відображення в обліку суми амортизації дисконту чи премії є бухгалтерська довідка-розрахунок.

Усі цінні папери, що зберігаються в організації, повинні бути зареєстровані та описані в Книзі обліку цінних паперів.

Виготовлені бланки цінних паперів ураховуються на позабалансовому рахунку. Рахунок 08 «Бланки суворого обліку» служить для обліку наявності та руху бланків суворого обліку та суворої звітності. Збільшення залишку рахунку 08 «Бланки суворого обліку» відбувається під час надходження (взяття на облік) бланків суворого обліку, зменшення – після використання або списання як непридатних чи відсутніх. Аналітичний облік ведеться за кожним бланком та місцями їх зберігання.

Бланки із цього рахунку списують, одночасно виконуючи записи про реалізацію цінних паперів. Цінні папери обліковуються за видами і місцем зберігання матеріально відповідальними особами відповідно до порядку ведення касових операцій.

На всі цінні папери складають опис із зазначенням виду, номера, серії, номінальної вартості (ціни), терміну погашення. Під час погашення робиться відповідна відмітка про документ, на підставі якого зроблено запис, виписка банку і т. д.

Позабалансові рахунки також застосовуються для обліку прав і зобов'язань за похідними цінними паперами. Рахунок 03 «Контрактні зобов'язання» призначений для узагальнення інформації про наявність та рух зобов'язань по укладених контрактах, а також для контролю над їх виконанням.

На рахунку 03 «Контрактні зобов'язання» ведеться облік за деривативами (форвардними і ф'ючерсними контрактами, опціонами) та іншими контрактами, розкриття інформації про яких передбачено відповідними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку.

Списуються контрактні зобов'язання з рахунку у разі виконання, ліквідації, відмови від виконання, передачі або продажу зобов'язання за контрак-

том іншим особам. Аналітичний облік ведеться за видами зобов'язань.

Цінні папери послідовно переходять з одного стану в інший, змінюють своє утримання. Спочатку це бланки, які, крім того, що повинні бути суворого обліку, нічого не відображають. З моменту оформлення цінний папір стає документом, що закріплює права або зобов'язання власника. Такий документ, як акція, ще й відображає еквівалент вартості акціонерного капіталу, у складі якого виділяється неоплачений і вилучений капітал [6].

Висновки з проведеного дослідження. Організація обліку операцій із цінними паперами охоплює процес від первинної реєстрації економічної інформації до складання звітності. Важливим об'єктом в організації обліку операцій із цінними паперами є облікова політика. Організація обліку цінних паперів на підприємстві передбачає: документальне підтвердження порядку емісії та відображення витрат, пов'язаних із нею; методи оцінки і відображення цінних паперів на рахунках бухгалтерського обліку та у фінансовій звітності підприємства; визначення терміну утримання цінних паперів; методичні рекомендації щодо проведення інвентаризації цінних паперів; методичні підходи до обліку доходів і витрат за операціями із цінними паперами. Документальне оформлення операцій із цінними паперами має відповідати всім потребам внутрішніх користувачів, інформація в документах повинна бути повною, достовірною і порівнянною.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Закон України Про цінні папери та фондовий ринок від 23.02.06 № 3480-IV. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2006. № 31. Ст. 268.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. Ст. 112.

3. Гордополова Н.В., Головай Н.М. Теорія і практика організації обліку фінансових інвестицій. *Ефективна економіка*. 2011. № 12. С. 93–99 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_12 (дата звернення: 10.04.2019).

4. Мозговий О.М. Фондовий ринок : навчальний посібник. Київ : КНЕУ, 1999. 316 с.

5. Облік у галузях економіки : навчальний посібник / В.Ф. Максимова та ін. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 496 с.

6. Закон України «Про акціонерні товариства». *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 2008. № 50–51. Ст. 384. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/514-17> (дата звернення: 10.04.2019).

REFERENCES:

1. Zakon Ukrainy Pro tsinni papery ta fondovyi rynek [Law of Ukraine On Securities and Stock Market] vol. 23.02.06 no. 3480-IV / Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2006, no. 31, st. 268

2. Podatkovyi kodeks Ukrainy [The Tax Code of Ukraine] vol. 02.12.2010 r. no. 2755-VI / Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2011, no. 13-14, no. 15-16, no. 17, no.112

3. Hordopolova N. V., Holovai N. M. (2011) Teoriia i praktyka orhanizatsii obliku finansovykh investyt-sii [Theory and practice of accounting for financial investments]. Elektronne naukove fakhove vydannia Efektyvna ekonomika, vol. 12, pp. 93-99 Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_12 (accessed 10 April 2019).

4. O.M. Mozghovyi Fondovyi rynek [Stock Market]: navchalnyi posibnyk. Kyjiv: KNEU, 1999. 316 p.

5. Maksimova V. F., Kuzina Z. V., Styrenko L. M., Stepova T. H. Oblik u haluziakh ekonomiky [Accounting in the branches of economics]: navchalnyi posibnyk. Kyjiv: Tsentri uchbovoi literatury, 2010. 496 p.

6. Zakon Ukrainy Pro aktsionerni tovarystva [Law of Ukraine On Joint Stock Companies] / Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy (VVR), 2008, № 50-51, st.384 Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/514-17> (accessed 10 April 2019)

Melen Olena

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economic Analysis and Accounting
National Technical University Kharkiv Polytechnic Institute

Poberezhna Nataliia

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economic Analysis and Accounting
National Technical University Kharkiv Polytechnic Institute

Stryhul Larysa

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Senior Lecturer at Department of Economic Analysis and Accounting
National Technical University Kharkiv Polytechnic Institute

ORGANIZATION OF ACCOUNTING FOR OPERATIONS OF OWN SECURITIES ISSUANCE: THEORETICAL ASPECTS

The purpose of the article. The purpose of the paper is to study and generalize the peculiarities of the organization of accounting for securities issuance transactions of its own issue, to ensure an objective valuation, timely registration and full display in the accounting registers of transactions related to securities and generalization of information in the reporting

Methodology. The research is based on solving the tasks for the complete and accurate reflection of securities transactions in the accounting and financial reporting of enterprises based on the main components of accounting policies.

Results. The organization of accounting for securities transactions covers the process from the initial registration of economic information to the reporting. An important objective in accounting for securities transactions is the accounting policy of the enterprise.

The basis of accounting for financial investments is the economically justified classification of securities, which primarily shares outstanding securities (short-term and long-term) and in the form of placement (private and public).

For investors, the recording of operations for the initial placement of securities is regulated by the norms of the Tax Code of Ukraine.

The term of investment of securities depends on their rating. All current financial investments are carried at fair value at the balance sheet date. The value of investments at the date of the balance sheet is different from the initial valuation. Financial investments, the fair value of which can not be reliably determined, are stated at the balance sheet date at their cost, taking into account the decrease in the value of the investment. The estimation of perpetual financial investments depends on the type of securities and on the level of influence of the investor on the operational and financial activity of the enterprise.

The companies must necessarily check and document the availability of such specific assets as financial investments, and determine their compliance with the criteria established in the National accounting regulations.

An important task of organizing accounting for securities transactions is the organization of their primary, current and final records.

The reason for the implementation of records in the registers of transactions in the purchase or sale of securities are cash orders, a payment order, an extract from the bank from the current account. When purchasing financial investments for tangible and intangible assets, the basis for the implementation of the relevant records in the accounts is the documents certifying the fact of transfer of the terms of the contract of values determined by the terms. The basis for accounting for the amount of depreciation of a discount or premium is the accounting statement-calculation.

All securities held in an organization must be registered and described in the Book of Securities. An analytical account is kept on each form and places of its storage.

Value/originality. The organization of accounting for securities transactions covers the process from the initial registration of economic information to the reporting. An important objective in accounting for securities transactions is accounting policy.